

Nemzedéki harc, vagy minőségi különbség?

A Turul-háborúság igazi okai

(Egy harminc éven felüli életkorú végzett bajtársunk küldötte ezt a cikket. Maga is a Turul dominusa, akinek a Szövetség megerősítésében elvülhetetlen érdemei vannak. Néhányadmagával az elsők között volt, akik a hatalmat kézben tartó idegenek klikkjével fel merték venni a harcot. Ma már visszavonult, de ez az írása dönő bizonyítéka annak, hogy a magyar szellemű idősebb bajtársaktól semmi sem választhatja el a mi fiatal tömegeinket!)

Öregek és fiatalok harcának szokták beállítani azt a küzdelmet, amely az utóbbi időkben a Turul Szövetség tagjai közül már a nyilvánosság elé is kikerült s amit a gyakorlatban eldöntött az a kultuszminiszteri rendelet, mely a huszonhat éves korhatárt vezette be a diákszervezetekbe.

Sok tévedés és még több visszaélés származott abból, hogy ezt a harcot felületességből, vagy szándékos ravaszságból a generációk harcának tüntették fel.

Egészen más szemlélet, más erkölcsi és ízlésbeli benső kellene ahhoz, hogy a mai fiatalság komolyabb téma hiányában, valami fejletlen irigységből, gyűlölködéssel szemlélte volna az öregebbek dolgait, szereplését, magánéletét.

De más fegyverekkel üthettek volna vissza azok az úgynevezett öregek is, akik ellen a mai ifjúság sikraszállt. Túl könnyelművé tehetnének volna ezek az eszközök az öregek küzdelmét, viszont a fiatalok már az indulás pillanatában a biztos bukással számolhattak volna, mert a generációs harcnak sem erkölcsi, sem világnézeti szempontból életpontja nem lehet.

A harcot pedig az ifjúság már megnyerte, pedig akik ellen, mint »deresedő öregek« ellen folyt az ellenzéki fiatalság küzdelme, a harcot mindvégig igyekeztek generációs harcnak feltüntetni a közvélemény és a hivatalos hatóságok előtt. Most tehát, hogy a kérdések lassan megoldódnak, vigyáznunk kell, és feltétlenül világosan, félreérthetetlen megfogalmazásban kell a kérdéssről megnyilatkoznia a Szegedi Hídnak, Fiataloknak, a Márciusnak, a Magyar Életnek és a többi testvér lapnak, sőt lehetőleg a napi sajtónak is.

Mindenki látja ma már, hogy nemcsak az egész világ, de a mi kis nemzeti társadalmunk is rendkívül nagyjelentőségű világnézeti átalakításon megy keresztül. Az átalakulás következményei évszázadokra vagy talán évezredekre távolságra is előrevezetik a fejlődés irányát. A faji ébredés alapján, a faji öncélúság dogmatizálásának korszakát éljük ma és ebből fog kifejlődni ismeretlen méreteivel és tartalmával a messze jövő történelme. Ma még sejteni sem lehet, hogy végső fokon hová visz ez az út s a nagy világnézeti átalakulás mit tartogat az egyes népek számára. De még nagy meglepeté-

seket tartogathat a történelem lapjain a szétszórtan vagy együttélő sok százmillió rokonfajú népek imperialista faji mozgalmá is.

Nem kivétel ez alól a magyarság sem. Bármennyire kicsinynek látszik mai hazájában a magyarság, — ifjúságunk már tisztában van történelmünk s rokonaink adataival és az adatok méreteivel. A fiatalság jogosan figyel fel a nagy népek faji öncélúságából táplálkozó imperialista mozgalmaira, amelyekből ma még leginkább a pánszidó, a pánszláv, a pángermán és a sárga népek erőmérkőzéseinek körvonalai domborodnak ki, mégis magyar fiatalságunk legalább ugyanannyi féltéssel gondol saját fájára és rokonfajú népeinek sorsára, mint amennyi reményt sző saját történelmi szerepének kibontakozásához.

A Kárpátok medencéjében a magyarság hatalmi politikájának ezer év óta a sokféle kisebbség adott különös jeleget. Ebben a most folyó nagy világháborúban nemzetiségeink különleges helyzetével számolva sem lehet mindvégig csupán sodródó, simuló, alkalmazkodó, jkiegészítő, mellé- vagy alárendelt szerepet betöltenünk a nagy világrendezőkhöz valamelyike mellett. Aki mégis erre gondol, — az már is feladta a magyar faj történelmi jogait és abból már nem az a magyar lélek beszél, amelyre a mi szabatosan meghatározott fogalmakkal gondolkodó ifjúságunknak szüksége van.

Ha tehát kifelé, a többi népek felé ennyire élesen mutatkozik a szükséges történelmi jövőnk útja, gondolnunk kell arra is, hogy vajjon a belső adottságaink megfelelnek-e a reánk váró nagy feladat megoldásának? Sajnos e téren ma még hibák vannak. A hibák forrása itt van társadalmunkon belül. A három főosztályba tagozott társadalomban nemcsak a mélyreható ellentétek és szeparálódás, de különösen a vezetőhelyekről száműzött magyarfajú elemek megdöbbenő hiánya jelenti a legfőbb hibákat. Tény, hogy a magyar fajta nyomába jó vagy rossz szándékkal betelepített idegenek leszármazottai léptek, — ami azt jelenti, hogy éppen fajilag véltéságos történelmi pillanatokban a döntő politikai elv és hatalom a magyarság történelmi fejlődésének útját keresztezheti, elgáncsolhatja.

Ez a rendkívül aggasztó felismerés, mérhetetlen nyugtalanságban tartja a lelkiismeretes magyarságot, de ugyanez a felismerés sarkantyúzza további tettekre a vezetőszerephez nem véletlenül jutott ellentábor is.

Társadalmunk ilyenforma fajpolitikai tagozódásának kereszetszeme pontosan megvan ifjúságunk, szorosabban véve tanuló ifjúságunk emberanyagában is. A hovatartozást az dönti el, hogy a fajpolitikai tény felismerésekor ki melyik táborban áll, melyik irányban dobban meg a szíve.

Azok, akik erkölcsi vagy vérségi adottságuk szerint a megalakulás nélküli és osztatlan magyar vezetés elve mellett döntöttek — az ellenforradalmi idők legelején a »Turul« neve alatt indítottak el nagy jövőjűnek szánt társadalmi szervezkedést.

Szó sem volt arról — már a »Turul« bölcsőjének ringatásakor sem —, hogy ez a szervezkedés kizárólag az összeomlást és a forradalmat előkészítő zsidóság ártalmatlanná tételére lett volna szükséges. A zsidóságon kívül akkor is voltak más fajú és más célú idegenek s a zsidósággal, valamint a legkárosabb idegen politikai szándékokkal egyetértő hasznóhúzó hígmagyarok, álmagyarok, bűnös magyarok voltak akkor is. Kétségtelen, hogy ezek a kártékony elemek csekély számuk ellenére is azért lehettek mindenkor veszélyesek, mert a szellemi, világnézeti irányításra képesebb, úgynevezett középosztályból kerültek ki legnagyobb számmal. Kétségtelen az is, hogy éppen ez a középosztály van leginkább elárasztva a fajilag nem magyarnak tekinthető elemekkel, — míg az alsó néprétegek az anyagilag és politikailag tehetetlen passzivitásba szorított magyar többségből állanak.

Világosan látható tehát, hogy mi lehetett 25 évvel ezelőtt a »Turul« feladata. A legnagyobb csalás éppen az, hogy céltudatos, szívós törtetéssel azok árasztották el a »Turul« egyesületeit és vezető helyeit, akiknek szellemi befolyása alól az egész magyar közéletet akarta megtisztítani a »Turul«.

A »Turul«-nak ez az elkorcsosítása nem ment simán. A magyarság első perctől kezdve jól látta mi történik s azt lehet mondani, hogy az eltelt 25 esztendő csaknem teljesen a hegemonia megszerzéséért folytatott kölcsönös öldöklés jegyében telt el. Ez a küzdelem mindvégig teljes

csendben folyt, hogy a társadalom minél kevesebbet lásson a »Turul« szégyenteljes vergődéséből. Csak a legutóbbi idők alatt vonta be a reformer ifjúság a közvélemény erkölcsi segítségét is, mert a kérdést már csak sebészi úton látta megoldhatónak. E radikális gyógykezelés pedig esetleg halálos is lehetett volna a »Turul«-ra, amiért az erkölcsi felelősséget csak úgy vállalhatta el az ifjúság, ha a régi szemfényvesztést, szennyleplező takargatást félredobva — mindent nyíltan a közvélemény színe elé tár.

Végösszegben tehát a két szembenálló tábor belső harcai emésztették el a »Turul« minden erejét s a legvégső mérleg szerint büszke lehet a magyarelles front, amiért a nagy magyar gondolatot 25 éven át magában a »Turul«-ban is sikerült felszín alatt, visszafojtva tartaniok.

Ennyi történt tehát 25 év alatt a magyar ifjúság legnagyobb jobboldali szervezetében. Világosan látja ez a mai fiatalság és az egész társadalom s nem hatja meg az, hogy a »Turul« világnézeti feladatának annyi fontos esztendőn át történt teljes elfojtása mellett egyes vezérek dúsgazdag vállalkozókká és politikai tekintélyekké lettek. A »Turul«-t ma már multi öszszetételében senki sem fogadja el erkölcsi, vagy ideológiai irányadó szervnek. Ez az egyetlen biztos eredmény 25 év után. Mindenesetre kielégítő bizonyos urak és elemek számára — de súlyos csalódás a magyar ifjúság, a magyar társadalom és a magyar politikai vezetés számára.

Ezen akar segíteni ma mindenki, aki a magyarság ügyével együtt érez.

Kétségtelen, hogy akart már régebben is, de az egészséges mozgalmak ellen megint csak a »Turul«-ban mutatkoztak a legelső és leggonoszabb megtorlások.

SZABOLCSI GÁBOR:

Hej páva, hej páva...

Hej páva, hej páva,
Császárné pávája,
Nehéz gond szállott a
Császár udvarába.

El- és elhervadt
Szép rozmaringszálja,
Szép rozmaringszálja,
Gyöngé violája.

Aranyos pávának
Piros vérét vették,
Császár nagy udvarát
Meg is — megöntözték.

Ujra hadd viritson
Szép rozmaringszálja,
Szép rozmaringszálja,
Gyöngé violája.

Hej páva, hej páva,
Császárné pávája!
Lesz-e még öröm a
Császár udvarába?!

Hét tudós állott a
Palota elébe.
Hét napig csorgott a
Gyöngé páva vére.

Azután hét napig
Hét öreg varázsló,
Hófehér köntösben
Hét szép szűz leányzó.

Hét öreg varázslók
A varázsszert oszták,
Hét szép szűz leányzó
Rácsókolta csókját.

És hétszer hét napig
Alla ott a császár,
Hervadt rozmaringnál
Gyöngé violánál.

Sorozatosan tüntek el az önmagára találó magyarság legkiválóbbjai a »Turul« élet legkisebb vezető helyeiről is, mihelyt az idegen szellemű fővezérségi dinasztia titkos törekvéseibe be nem illeszhető szándékkal léptek azok fel.

Ennek a korrupciós fővezéri irányzatnak volt legtipikusabb örök ellentéte éppen Kémeri Nagy Imre, aki egyszerű fogalmazású magyar programjában is mindazt adni tudta, ami a legmodernebb és legbensőségesebb részletekbe menő ellenzéki ifjúság célkitűzéseinek is mindenkor a gerincét jelentette.

Az ellenzékiek ellen azonban hihetetlen fenékedéssel dolgoztak az u. n. »gyulaszékek« és maga a szenátusz is. Ennek ellenére az ellenzék tábora és nyomása az utóbbi időkben egyre nőtt s a fennálló rendszer hívei egyre fogytak. Fogyniok is kellett, mert a »Turul« mégis csak az ifjúság és az erkölcs intézménye, amely az utánpótlást mindenkor alulról, a fiatalság felől kapja s a betóduló, haladotabb szellemű, de nem kismértékben a nagy külföldi példákat esodáló újabb generációk előtt nevetségessé váltak az uralomért visszamaradt öregek mindenféle mesterkedései.

Végül az erőszakosan vezérekedni akarók minden erkölcsi tekintélyüket elveszítették azok előtt, akik fölött éppen vezérekedni szeretnének. A vezérré választás joga viszont »Turul« alkotmány szerint a mindenkori, ténylegesen működő ifjúság kezében van s ezért csak azon lehet csodálkozni, hogy akadtak, akik az ifjúságnak semmiképpen nem kellett — mégis mindenáron oda akartak tolnakodni a több illemmel és szeméremmel gondolkodó fiatalok nyakába.

Ez a szokatlan modor és öncélú, dinasztikai politika volt az oka, hogy az ellenzék erkölcsi magatartása, nemes és tartalmas megnyilatkozásai csodálatos világnézeti átfarmálást vittek végbe még azokban is, akik a mai nagy történelmi napok előtt talán az opportunusabb, vagy nyilván más célú fővezérségi rezsim tagjaiban látták volna a jövőt.

További csodálatos eredmény volt az, hogy a háborús veszélyben egyszerűen a lét, vagy nem lét megérzése is kifejlődött a magyarsággal egy közös hazában, egy sorsban élő minden kisebbségi elemünkben, akiknek fiai a nemzetközi és liberális veszedelemmel szemben már nyíltan a magyarság vezető jogát hirdető, szociális felfogású, fiatal magyarság magasabb etikai elvei mellé állottak. Ezt nem tudta soha elérni az a szűkkörű érdekcsoport, amely a »Turul«-ban 25 éven át hiába adta egymás kezébe a marsallbotot, mégsem tudta végkép elgáncsolni a minőségi és népi magyarság elveit, — *de nem tudta megvalósítani zavarosan idegen elképzeléseit sem.*

Nyilvánvaló, hogy a korszerűtlenül gondolkozók száma még az öreg bajtársak között is egyre csökkent s így ma alig vannak, akik az öregek közül az ellenzéki fiatalsággal szembe mernek helyezkedni.

Mindenesetre sajnálatos tény, hogy vannak olyan öregek, akik úgylátszik hivatásból ellenségei a fiatalságnak, de ezek valószínűleg ellenségei a töretlen magyarságnak, a népi származású erők felemelésének és a minőségi válogatás elvének is...

Bárhogyan is legyen, annyi tény viszont, hogy ez a fiatalság néhány kopaszodó vagy bármilyen öregségi tünetben díszelő úr kedvéért *nem hajlandó általánosítani* és az idősebb, előjáró generáció minden jó és tehetséges magyar tagjával szoros eszmei kapcsolatban van.

Vagy talán a kétségtelenül jóval előjáró korosztályhoz tartozó Szabó Dezsőt nem ez a fiatalság tekinti-e magáénak, vagy Veres Péter, Erdélyi József, Kodolányi János, Németh László, Illyés Gyula, Sinka István és a többiek, akik akár a gazdasági, akár a politikai élet kiváló, magyar egyéniségei, vagy mindjárt az egyetemi, főiskolai katedrák szeretett és megbecsült tanárai — nem éppen ennek az ifjúságnak eszményképei-e, és ez az ifjúság nem éppen nekik köszönheti-e, hogy a legtisztább »Turul« világnézet szerinti elveket mélyreható tartalmukban megismerhette, megtanulhatta.

Hiszen ez a fiatalság csak egy a többi, előttejáró fiatalság végtelen sorozatából s lehetetlen az, hogy egyik fiatalság, egyik korosztály megtagadja a másikat. Világnézeti, vagyoni, vagy más érdekből szembekerülhet egyén, vagy érdekcsoport egymással. — de a korosztályok láncszemszerűen kapcsolódnának egymásba, közöttük kimutatható távolság soha sincs, csak fejlődési átmenet.

Az egyes korosztályoknak mindig vannak értékes és selejtes tagjai a képességek minden területén s természetesen az, hogy *minőségi értékek és értékfokozatok korkülönbség nélkül összetartoznak* s ellentétek ellentétek csak az ellentétes erők és célok között lehetségesek: politikai, gazdasági vagy érzelmi téren — szintén korkülönbség nélkül.

Az érték-különbségek, az erkölcsi, szellemi, világnézeti értékkülönbségek képviselői ütköztek össze a »Turul«-ban is.

Csupán véletlennek tulajdonítható, hogy a giccs, a kontárság, a tudatos vagy tudattalan magyartalanság és egyéni érdek legszívósabb katonái éppen a deresedők korosztályából maradtak vissza, de az ellenük folytatott minőségi harc semmiesetre sem a *korosztály* ellen, azaz nem a kornak, hanem a kivetnivalóságnak szól.

Ezt a harcot csak ők szerették a generációk harcának beállítani, hogy így a minőségi kérdés vádjaitól mentesüljenek, s egy ártatlan korosztály egész erkölcsi erejével, mint önfeláldozó mártírok állhassanak szembe — a fejlődő magyarság minden erőmegnyilatkozásával.

Szerencsére a saját korosztályuk sem fogadja be őket, s mivel a koruknak megfelelő tekintélyes vezető helyeket minőségi okok miatt nem tudták elérni, — ezért mindig lefele tekintenek, alul keresik a helyüket az érvényesüléshez, azaz mindig elől-

ról kezdenek a futáshoz, mint a rossz versenylő, amikor valami komolyabb feladat megoldása elé kerül.

Ezeket szükséges tehát tudni a mai fiatalság, vagy közelebről a »Turul« belső harcával kapcsolatban.

A mai fiatalság, különösen a tanuló fiatalság szaktárgyain túlmenően igen képzett, alapos és lelkiismeretes. Túl sok vajúrást láthatott ahhoz, a szem előtt lepergő politikai és világtörténelmi eseményekből, semhogy egyoldalú, felületes vagy konjunktúra kereső lehetne a sajátjának tekintett nagy magyar feladatok megoldásának küszöbén...

Ez az ifjúság a magyar népet nyugatra előretolt ázsiai népnek tekinti. Erre büszke, ez adja középeurópai élete különleges rendezettségének célját s ehhez minden cselekedet az öntudatot.

Az elrontott magyar élet helyreállítását kizárólag a tiszta magyarság egészséges forrásából, a népi tartalékokból akarja megteremteni.

A »Turul«-ban is ennek a gondolatnak az erkölcsi és szellemi felsőiskoláját kívánta és kí-

vánja kiépíteni s ehhez vezet az a harc is, amelyben a volt fővezérség, a nyilvánosság szeme előtt levonta önmagáról az egyetlen helyes következtetést és bukásának kifejezéseként — lemondott.

Jó úton halad tehát ez az ifjúság, mert ha nem is hatodik meg feltétlenül az előrehaladott kortól, mégsem azt nézi, hogy deresedő haj van az öregek vagy fiatalok fején kívül, — hanem azt hogy mi van a szíveken és fejeken belől...

Bízátok tehát nyugodtan reá egyelőre legalább saját sorsának igazgatását, mert hogyan tanuljon meg később, mint vezető a magyar faj érdekeinek feltétlenül engedelmeskedni, — ha ma nem tanulhat meg katonás szervezeteiben másoknak és önmagának parancsolni...

*

(A cikket szerkesztőségünk még a lillafüredi követtábor előtt kapta meg. Az azóta lefolyt követtáboron az ifjúság kezébe vette saját sorsának intézését, de mégsem tartjuk időszerűtlennek ezt a cikket, mert tisztázni kell, hogy miért volt szükség a »Turul« fővezér-öregjeitől való megszabadulására.)

Ötven éves a Dugonics-Társaság

Azok közül a megmozdulások közül, melyek Szeged kulturális életét teszik frissebbé, elevenebbé, magyarább szándékává nem kis jelentőségű a Dugonics-Társaság munkássága. A Dugonics-Társaság azok közé a ritka irodalmi gyűlekezetek közé tartozik, melyek idők multával is meg tudták őrizni fürgességüket, nem süllyedtek elhagyott eszmék makacs apostolaivá, hanem a változó világ változó lehetőségei közül ki tudták emelni a legjobbat, legtöbbet — és nem külső sikerekben, hanem nevelő eredményekben a legtöbbet nyújtó munkát. Pedig az az ötven év, amit a Társaság az idén maga mögött hagyott alkalmas volna a beteggé vált tradícióföltérésre, mint ahogy más társaságok rövidebb élettartam után is elszakadtak az élet válágaitól és holt ideák harsónaivá lettek.

A friss élet szelleme a Dugonics-Társaság utolsó évi munkájára is ráütötte a bélyegét.

A felolvasó ülések mai kérdéseket boncoló életszerűsége, a szegedi kulturális emlékek megmentésének munkája, a ma értékeinek felkarolása mind nagyjelentőségűek és a szegedi nagyközönség szélesebb rétegeinek érdeklődésére is számot tartanak. A Dugonics-kiállítás megrendezése, a Tápai szobrászművész kiállítása, a Tömörkény emléknap ebben az évtendőben olyan munkát jelentenek, amihez foghatót egyetlen más szegedi kulturális egyesület sem mutathat föl.

A Társaság jövő munkaterveihez nem kell kommentárt fűznünk.

Elég, ha ideírjuk őket azoknak a neveivel, akiket az egyes munkák elvégzésére a Társaság vezetősége kizemelt.

Április közepétáján a Tömörkény-szobor leleplezése. A szobrot Tápai Antal szegedi szobrászművész készíti.

Kálmány Lajos kéziratos emlékeinek rendezése. Bálint Sándor végzőné el azt a nagy szaktudást és lelkiismeretes türelmet igénylő munkát.

Dugonics bibliográfiájának összeállítása. A szegedi hírlapok, folyóiratok, kéziratok anyagából Madácsy László és Krammer Jenő munkája.

Dugonics emlékplakettek elkészítése. A plakettek Tápai szobrászművész alkotásai. Ezekből évenként két darabot adnak át az egyetemnek egy-egy irodalomtörténész, illetőleg matematikai hallgató jutalmazására.

Szeged műemlékeinek megmentése, a színházzal rendezendő irodalmi matiné megrendezése, vidéki irodalmi társaságokkal való együttműködés, a tanyavilágnak tartandó kultúrelőadások, a délvidéki írók szegedi előadójának tervei a Társaság friss, erős, magyar szelleméről tanuskodnak, mely attól sem riad vissza, hogy a szegedi egyetem fiataljait is megszólaltassa előadódélutánjain.

Üdvözljük az ötvenéves Dugonics-Társaságot és Isten áldását kérjük további munkájukra.

Olvasd az

UJ ÉLET-et